

ממעצין השי"ת

במשנת רבוה"ק לבית איז'בצא ראדזין

פרשת
בראשית

עלון
מס' 13

ד"ת שנאמרו בשיעור בתורת איזבצא
על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ספה"ק בית יעקב

תבא לו סייעתא מהאור הזה להגיעהו אל התכלית הנרצה, יען כי גם בעת נסתור האור הראשון נשאר רשימה ממנו בלב האדם, וכאשר יתחיל האדם להשתדל בעבודת ה', אז תתעורר אצלו זו הרשימה ותאיר בו בכל עת יותר ויותר, עד הגיעו אל אותו אור עצמו שהיה לו בטרם יצא לאויר העולם, וזה הוא תכלית שלימות האדם.

וע"ז ירמוז הכתוב (קהלת ד) **ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש עם הילד השני**. ואמרו הילד השני, ירמוז על זה האור שהאדם קונה לעצמו אחר הסתרת האור הראשון שהיה לו במעי אמו. ובמשלי (טו) **כתיב הפר מחשבות באין סוד וברוב יועצים תקום**, וביאר בזה כבוד **אאמו"ר הגה"ק זללה"ה** (מי השלוח ח"א משלי (טו) ד"ה הפר) כי שיעור הכתוב הוא כן. היינו, כי אנו רואים אשר לפעמים תבא להאדם מחשבה טובה ואח"כ תופר ממנו ותתעלם ממנו, וזה באין סוד, היינו מפני שלא היתה מלבו, אבל ברוב יועצים תקום, היינו אחר שהאדם יתיגע עצמו בעבודת ה', אז המחשבה ההיא תקום לעד שתהיה נקבעת בלבו, מפני שכבר יש לו קנין בזה, ויהיה נקרא יגיע כפיו.

וזהו דכתיב, **יבדל אלהים בין האור ובין החשך**, היינו, שנתן השי"ת מקום לפעולת האדם שלא יתבטלו לעולם. וזה האור שקנה האדם לעצמו ע"י עבודתו יהיה קיים לעד. וזהו כדאיתא בגמ' (פסחים ה.) למה צדיקים דומין בפני השכינה כנר בפני האבוקה, ולמה לא אמר כשרגא בטיהרא, היינו, מפני כי זה היה מורה שיהיה להם הביטול לגמרי, כי שרגא בטיהרא מה מהני, אבל באמרו כנר בפני האבוקה, זה מורה שהשי"ת יתן מקום לפעולת האדם גם בעת יפתח אור הגדול, כי נר הוא חלק מהאבוקה, שמהצטרפות כמה נרות נעשה אבוקה, וזה הוא הכוונה (במדרש בראשית רבה פרשה ב) **ויאמר אלהים יהי אור**, זה מעשיהם של צדיקים.

ויאמר אלהים יהי אור. להבין הענין הזה, צריך עיון לפני מי היה אז חשך שהיה צריך להאור, הלא ביום הראשון היה השי"ת יחיד בעולמו, ולפניו כתיב, **גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה** (תהלים קלט).

אבל הביאור בזה הוא, שמצד השי"ת אין שום חשך, אבל יען שעלה ברצונו הפשוט בריאת העולם, ומצד הבריאה האור הגדול אשר אינו בהשגת הבריאה שהיא למעלה מתפיסת האדם נקרא חושך, וכדאיתא בזה"ק (בראשית טז.) חושך איהו אשא ולא איהו אשא חשוכא בר כד אתקיף לתהו. כי אור נקרא מצד הבריאה מה שיש בחירה להאדם שיוכל להתגבר על יצרו, וכדאיתא בגמרא (נדה ל:) עובר במעי אמו נר דולק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו ואין דבר נעלם ממנו וכל דברי תורה נגלים לפניו, וכשיצא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ונשכח ממנו הכל.

והביאור בזה הוא, מה שאמר וסטרו על פיו ונשכח ממנו הכל, יען כי עיקר הצורת אדם הוא במה שיש לו בחירה, וזה הוא כח הדיבור, וכמו שתרגם אונקלוס על הכתוב (בראשית ב) **ויהיה אדם לנפש חיה**, והות באדם לרוח ממללא. ולכן אמר, כשיצא לאויר העולם, היינו בעת שמתחיל הוייתו של האדם, אז בא מלאך וסטרו על פיו ונשכח ממנו הכל, היינו כי אור שהיה לו במעי אמו אינו מצד בחירתו אבל הוא מצד השי"ת, אבל כשיצא לאויר העולם נשכח ממנו הכל, למען מעתה יקנה האור מצד טוב בחירתו, וזהו סטרו על פיו, וכדאיתא (שבת לג:) פה גומר. כי בהסטירה הזו שנשכח ממנו האור נגמרה צורתו להיות בעל בחירה מעתה לקנות האור מצד עצמו בזה שהאור הראשון נסתור ממנו, ויצרו הרע יפתנו לעשות נגד רצון השי"ת, והאדם בטוב בחירתו מתגבר עליו לעבוד את בוראו, אז יקנה האור מצד עצמו להיות נקרא יגיע כפיו, אשר זה הוא תכלית האדם,

אבל בודאי לא לחנם היה האור הראשון שהיה לו במעי אמו. יען כי אחר שיתחיל האדם לעבוד עבודתו עבודת בוראו יתברך,

שיחת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אבל הביאור בזה הוא, שמצד השי"ת אין שום חשך, אבל יען שעלה ברצונו הפשוט בריאת העולם, ומצד הבריאה האור הגדול אשר אינו בהשגת הבריאה שהיא למעלה מתפיסת האדם נקרא חושך, וכדאיתא בזה"ק (בראשית טז.) חושך איהו אשא ולא איהו אשא חשוכא בר כד אתקיף לתהו. כי אור נקרא מצד הבריאה מה שיש בחירה להאדם שיוכל להתגבר על יצרו: כי מצד האדם הקטן המוגבל בעל הכרה עצמית משלה הנה האור הגדול הבלתי מוגבל והאין סוף שוללת ממנו מציאות עצמו של מקום פנוי ובחירה רצונית, וזה נקרא חושך לעומתו, כי אין לו בו אחיזה ושייכות,

ויאמר אלהים יהי אור. להבין הענין הזה, צריך עיון לפני מי היה אז חשך שהיה צריך להאור, הלא ביום הראשון היה השי"ת יחיד בעולמו, ולפניו כתיב, **גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה** (תהלים קלט): וא"כ ביום הראשון כאשר עוד לא נבראו הברואים, לא היה אז שום משמעות וחילוק בין אור לחושך, כי ענין אור הוא בהירות והתגלות וחושך הוא ענין הסתרה ואי יכולת ראייה או הכרה, אבל ביום הראשון שהיה הקב"ה יחיד בעולמו לא נתפס כלל חילוק ענין חושך ואור במובן הפשוט.

אבל א"כ אין כאן תכלית ומטרה לבריאתו, שהרי נברא להשלים עצמו ולבחור בטוב, ולזה צימצם הקב"ה את אורו שיתפנה ויתעלם האור הבלתי מוגבל השולל מציאות מוגבלת ובעלת יכולת משלה, וצימצום והעלם זה הנותנת מקום ומציאות לנבראים מוגבלים זה נקרא אור לעומת האדם, וזה פנימיות הביאור בבריאת האור שהוא ענין צמצום ועשית מקום פנוי בכדי לתת מקום אל הנבראים ואל פעולת עבודה והשלמה.

וכדאיתא בגמרא (נדה ל:): עובר במעי אמו נר דולק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו ואין דבר נעלם ממנו וכל דברי תורה נגלים לפניו, וכשיצא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ונשכח ממנו הכל. והביאור בזה הוא, מה שאמר וסטרו על פיו ונשכח ממנו הכל,

יען כי עיקר הצורת אדם הוא במה שיש לו בחירה, וזה הוא כח הדיבור, וכמו שתרגם אונקלוס על הכתוב (בראשית ב) ויהיה אדם לנפש חיה, והות באדם לרוח ממללא. ולכן אמר, כשיצא לאויר העולם, היינו בעת שמתחיל הוייתו של האדם, אז בא מלאך וסטרו על פיו ונשכח ממנו הכל, היינו כי אור שהיה לו במעי אמו אינו מצד בחירתו אבל הוא מצד השי"ת, אבל כשיצא לאויר העולם נשכח ממנו הכל, למען מעתה יקנה האור מצד טוב בחירתו, וזהו סטרו על פיו, וכדאיתא (שבת לג:): פה גומר: כי בהעלמת האור ושכחת התורה בזה נגמרת ונשלמת מעלתו המיוחדת של האדם שהוא ענין הבחירה ויכולת פעולה ועבודה והוספת אור משלו, שזהו עיקר ומהות מעלתו ומותר האדם מן הבהמה, שיש לו כח בחירה והשלמת נפשו מצדו, וזה אינו אלא במקום שיש העלמת האור הגדול ונפשו ניתקת מהכרת היחוד אל מקום פנוי של בחירה חפשית, ולכך בעת שכחת תורתו והתנתקותו מהאור אל מקום בחירה אז נגמר היותו וגמר בריאתו שהו"ע הבחירה כנ"ל.

כי בהסטירה הזו שנשכח ממנו האור נגמרה צורתו להיות בעל בחירה מעתה לקנות האור מצד עצמו בזה שהאור הראשון נסתר ממנו, ויצרו הרע יפתנו לעשות נגד רצון השי"ת, והאדם בטוב בחירתו מתגבר עליו לעבוד את בוראו, אז יקנה האור מצד עצמו להיות נקרא יגיע כפיו, אשר זה הוא תכלית האדם, אבל בודאי לא לחנם היה האור הראשון שהיה לו במעי אמו. יען כי אחר שיתחיל האדם לעבוד עבודתו עבודת בוראו יתברך, תבא לו סיעתא מהאור הזה להגיעהו אל התכלית הנרצה, יען כי גם בעת נסתר האור הראשון נשאר רשימה ממנו בלב האדם, וכאשר יתחיל האדם להשתדל בעבודת ה', אז תתעורר אצלו זו הרשימה ותאיר בו בכל עת יותר ויותר, עד הגיעו אל אותו אור עצמו שהיה לו בטרם יצא לאויר העולם, וזה הוא תכלית שלימות האדם: וענין זה מבואר בספ"ק, שעבודת האדם הוא להגיע ע"י עבודתו אל מקומו הנכון ואל השלמתו אל אשר היה שם אהלו בתחילה, כי כל אחד צריך להשלים עצמו בענינו שלו ועפ"י מהות נפשו ונשמתו (כל אחד לפי מה שהוא בענין חסרונו, והגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, וכל אחד במידה אשר נפשו אחוזה ומתנהגת בה וכיוצ"ב) ולזה נקבע בו מתחילת בריאתו בעומק ובסתר נפשו האור הגדול אשר שם מנוחתו ומקומו, והיא תניחהו לעוררו ולהדריכו בבחי' מזלא חזי אל אשר מקומו וענינו שם שואף זורח, וקביעות האור הזה מקשקשת בו ומאירהו לזכור נשכחות ולעוררו משינתו לעלות ולבוא אל מקומו הראשון אל אשר יש בו בתוך תוכו בסתר ובשורש.

וע"ז ירמוז הכתוב (קהלת ד) ראיתי את כל החיים המהלכים תחת

השמש עם הילד השני. ואמרו הילד השני, ירמוז על

זה האור שהאדם קונה לעצמו אחר הסתרת האור הראשון

שהיה לו במעי אמו: ולכך מכונה האדם בעולם כאן הילד השני, כי כל פעולתו ועבודתו בעולם הוא בהתחלתו מחדש מה שהיה בו מלפנים, והוא שונה את משנתו בפעם שניה מעת לידת בעוה"ז, והוא שני אל מה שהיה עמו איתו לפני בריאתו, ומקביל אליו.

ובמשלי (טו) כתיב הפר מחשבות באין סוד וברוב יועצים תקום, וביאר בזה כבוד אאמו"ר הגה"ק זללה"ה (מי השלוח ח"א משלי טו) ד"ה (הפר) כי שיעור הכתוב הוא כן. היינו, כי אנו רואים אשר לפעמים תבא להאדם מחשבה טובה ואח"כ תופר ממנו ותתעלם ממנו, וזה באין סוד, היינו מפני שלא היתה מלבו, אבל ברוב יועצים תקום, היינו אחר שהאדם יתיגע עצמו בעבודת ה', אז המחשבה היא תקום לעד שתהיה נקבעת בלבו, מפני שכבר יש לו קנין בזה, ויהיה נקרא יגיע כפיו: וביאור הכתוב 'הפר מחשבות באין סוד', כי באשר לא השריש בתוך תוכו ובפנימיותו ענין המחשבה לכך הופרה ונתבטלה (כי סוד הוא ענין התקבעות והשטרשות ומזה נגזר תיבת יסוד) אבל 'ברוב יועצים תקום' היינו בריבוי עצות ועבודות והתאמצות יקנה בה קנין שלא ישתכח ויתעלם ממנו כי ע"י עבודתו ובחירתו יש לו קנין בטוב ההיא ונקרא יגיע כפיו ומעשה ידיו שהוא הוסיף והשלים הטוב הזה, כי כך קבע והתקין הקב"ה בבריאת העולם שהוא מקום פנוי להוסיף האדם בו בכח בחירתו ומעשיו אור וטוב, ונקרא האור שלו שהוא המשיכו ונקבע בו כקנין ומעשה ידיו.

וזהו דכתיב, יבדל אלהים בין האור ובין החשך, היינו, שנתן השי"ת מקום לפעולת האדם שלא יתבטלו לעולם. וזה האור שקנה האדם לעצמו ע"י עבודתו יהיה קיים לעד. וזהו כדאיתא בגמ' (פסחים ה.) למה צדיקים דומין בפני השכינה כנר בפני האבוקה, ולמה לא אמר כשרגא בטיהרא, היינו, מפני כי זה היה מורה שיהיה להם הביטול לגמרי, כי שרגא בטיהרא מה מהני, אבל באמרו כנר בפני האבוקה, זה מורה שהשי"ת יתן מקום לפעולת האדם גם בעת יפתח אור הגדול, כי נר הוא חלק מהאבוקה, שמהצטרפות כמה נרות נעשה אבוקה: והיינו דאף בעת שיתגלה ויאיר אור השי"ת בעולם ויוסרו המסכים וההגבלות, ויוכר אור היחוד עד שיתבטל התפיסות המצומצמות והמוגבלות אשר נקבעו בו מתחילה לתועלת התכוננות מציאות האדם ובחירתו והתראות חופש פעולה לטב ולמוטב,

גם אז ישאר קניני האור אשר כוננו הצדיקים במעשי ידיהם ובטוב בחירתם ויהיה ניכר עבודת צדיק מה פעל ותועלתו בהוספת אורה וטובה בעולם, רק שיתבטל ברוב באור ה' הגדול מעלה מעלה מפעולת אנוש המוגבל עד מקום מסוים שידו מגעת, אבל אמנם יתחברו האורות יחדיו ויתראה השתייכותם יחדיו שתפיסת האדם בבחירתו יש לה שייכות ומקום באור יחוד ה' הבלתי מוגבל (וזה ענין רחב ומבואר רבות ובהרחבה בספרי רבותנו ואכ"מ) וזה הוא הכוונה (במדרש בראשית רבה פרשה ב) ויאמר אלהים יהי אור, זה מעשיהם של צדיקים.

כל מי שיש הערות בעניני הגליון ולכל עניני הגליון ולקבל את העלון במייל ניתן לשלוח לכתובת. ri0583256436@gmail.com

י"ל ע"י עמותת מורשת בית איז'בצא ראדזין ע"ר

להשיג את ספרי רבותינו הקדושים בחנות ספרים ווינקל רחוב עלי הכהן 15 וכן ניתן להשיג במייל של המערכת

העלון נתנדב לע"נ רבותינו הקדושים ולזכות יהושע בן חוה לאה ומשפחתו